

ТРГОВИНСКИ ГЛАСНИК

ОРГАН БЕОГРАДСКЕ ТРГОВАЧКЕ ОМЛАДИНЕ

БРОЈ 144.

БЕОГРАД, ПЕТАК, 4. ЈУЛА 1914. ГОД.

ГОДИНА XXIV

ИЗ НОВЕ СРБИЈЕ.

Купатило и Манастир Бања.

Прибој на Ивањ-дан.

Пола сахата угодне вожње на колима уз Лим, пошавши из Прибоја, па ћете стићи у село Јармовац на друму, који води из нашега среског места Прибоја у нашу окружну варош Пријепоље. Одатле треба поћи уз знатну стрмен, готово се може рећи без икаквога пута, па ће се за другу половину сахата на коњу или пешице стићи у манастир Бању, који се налази на узаној висоравни с које се отвара не широк али прекрасан поглед доле на Лим и његово обострано зеленило.

Манастир Бања долази у ред врло важних споменика некадашњег државнога живота српског. Он је знатан и у историјском и у неимарском погледу. До пре двадесет година манастир је био с порушеним кубетима и кровом, а 1912 је цела задужбина оправљена, те данас приказује веселу и утешну слику.

По несумњивом аутентичном запису у самој цркви овај је манастир подигао „краљ Стефан Урош трећи“, а под тим се именом у историји подразумева краљ Стефан Дечански. Тада је на столици дебарске епископије седео митрополит Никола, чијим је заузимањем и настојањем краљ Дечански и основао ову задужбину. Још се, у другом запису, помиње и новобрдски митрополит Дионисије. Ови и други записи данас се доста тешко читају голим оком, али се из њих ипак може разабрати довољно појединости. И језик и правопис њихов показују да су из старог времена и из доба постања самога манастира. Нарочите пажње историчарско-археолошке заслуживаће запис — већ доста истрвен — на надгробној плочи у самој цркви, ниже добро очуваног и у камену веома уметнички изрезаног грба Немањића — двоглавога орла.

И очувани делови живописа имаће за историју црквенога сликарства нашега нарочите вредности. Трагови турско-арнаутскога варварства и овде су врло видни и врло речити: и ножем и ватреним оружјем варвари су показивали своје расположење према Хришћанству и уметности.

На иконостасу, који је са свим скорајњи и пун живости, могу се запазити и две, такођер нове, католичке иконе! Свакако ће бити да их је ту сместило пре незнање него какав други смер.

Храмовни је празник летњи св. Никола — деветога маја. Манастир долази по величини у први ред старих задужбина, те ни мало не оставља утисак средњовековних капела, као што је случај код многих таквих грађевина минулога времена.

Уз сам манастир постоји и четвороразредна основна школа са знатним бројем ученика

Али овај манастир има још једно богатство првога реда. Одмах више порте постоји доста добро уређена топла терма, бања, која је на врло добром гласу не само у свему Полимљу него и преко границе у југоисточној Босни. Извори су ове воде врло снажни и изведени су поглавито на два места, где су подигнуте и две оград, купатила. У првој згради има једав, врло простран, базен; у другој су три, мања али ипак довољна базена. Базени су цементовани, и са стране (један) даскама обложени. Вода у њима чини својом зеленкастом бојом веома пријатан утисак. Што је особито угодно јесте умерена топлота воде, која се због тога не мора хладити мешањем обичне воде, као што се у неким бањама ради. Вода је топло-сумпоровита, те се врло корисно употребљава за лечење реуме и других сличних обољења. За једно кунање плаћа се 0.10 д. а сиромаси не плаћају ништа. Станова има приличан број, али их је мало здравих. На 24 сахата једна личност плаћа за стан — грош. Ту је и релативно добра гостионица с лепом верандом и хладником.

У бањи има и сада доста света, а да није од скора са свим затворена босанска граница било би из Босне походилаци толико да би бања личила на велику насеобину. Имућнији грађани из наших и босанских крајева махом донесу простране шаторе, те бања чини, поред осталог, још и утисак веселога логора.

Тако је то бивало досада кад је бања била готово неприступачна због немања пута. А од прекјуче се приступило прокопавању пута од Јармовца до саме бање. Рад ће трајати подуже време, али ће се добити изваредно добар и угодан пут. И тада ће тек живнути ово лепо место.

Нова је Србија богата и минералним водама, које су у старим границама мало познате. Једну такву бању имамо и ми, па налазимо да је корисно да за њу чују и читаоци овог поштованог листа. Зато вам и написасмо ово неколико врста

ЗА УЖАРСТВО.

(Представка Трговачке Коморе).

Пре кратког времена Трговачка Комора Краљевине Србије учинила је Господину Министру Правде представку следеће садржине:

„12 фебруара 1910 год. закључен је у Нишу уговор између управника нишког казног завода г. Ј. А. Ненадовић са једне стране Јована А. Јовановића, трг. из Ниша и Михајла Аранђеловића, трг. из Лесковца са друге стране, по коме се овој последњој двојници стављају на расположење робијашки нишког казног завода за прераду кудеље. Овим уговором доведена је у опасност наша ужарска индустрија, јер су се овом пре-

дузећу ставили на расположење не само бесплатни локали већ и врло јефтина радна снага, те остала наша ужарска предузећа нису у стању да му конкуришу. Тиме је постојеће око 1.000 занатлија ужара и ужарских домова у Лесковцу и околини који се прерадом кудеље баве па и сви они трговци који су њихове прерађевине продавали. Али не само да је овим многобројним грађанима угрожена егзистенција, већ је у великој мери стављена у опасност и сама наша ужарска индустрија, јер се уништава један слободан и активан ред мајстора и радника и производња преноси у несигурне и неспремне руке осуђеника који чак, при оваквим приликама, кад изађу с робије неће моћи да продуже овај посао као слободни грађани јер ће их туђи конкуренција повлашћеног предузећа.

Ови обзир на нашу домаћу индустрију, која за сада почива на занатској производњи, и на социјални положај многобројних грађана наших — занатлија и трговаца — руководили су и законодавца, те је чл. 3. закона о радњама забранио казним заводима израду оних артикала који су предмет занатске производње у земљи. Па кад је законодавац забранио казним заводима чак и за свој рачун да израђују предмете занатске производње онда се у толико мање може дозволити да казни завод ради то за рачун и у корист приватних подузетника. Држава има пуно начина да своје осуђенике корисно употреби, и има много послова и заната који се у Србији треба да одомаће и које осуђеници треба да изучавају, а не да раде оне послове где наша земља већ има и довољно и спремне радне снаге. Ако би когод навео као разлог да се овим хоће да индустријализира производња ужарије и да учини способнијом за светску утакмицу онда би тај разлог био врло слаб, јер какве користи има Србија од тога што ће радници које држава рани и одева израђивати јефтину робу за извоз, а међутим хиљаде слободних мајстора и радника у земљи умирати од глади? По мишљењу Коморе таква индустријска политика потпуно би промашила циљ, и не би подигла но би спречила природан и најбољи развитак индустрије. Ако је крупна индустрија у овој грани способна за живот она ће себи пробити пута и без ових нечувених привилегија; ако је она способна за живот само помоћу тих привилегија, онда за нас не представља никакву добит.

Колико се далеко, да не кажемо неразумно, отишло у тој погрешној политици види се и из тога, што се држава обвезала да никоме другом не да исте повластице. Држава је дакле горњој фирми дала искључиву повластицу за употребу осуђеничке радне снаге за овај посао. Повластичари се за то обвезали да ће подићи шупе које ће им држава исплатити.

Комора мисли, Господине Министре, да су ови наведени разлози довољни, да вам у правој светлости покажу положај у који је управа казних завода довела нашу ужарску индустрију и трговину, не појимајући, вероватно, замашај дате концесије. С тога је Комори част умолити Вас, Господине Министре, да изволите наредити да се овај штетан уговор раскине. Разлога за то има довољно, јер како Комора сазнаје повлашћена фирма није испунила чак ни оне минималне обавезе које су јој овим уговором прописане.“

Како да се разреже порез у новим крајевима.

У чланку „Порез у новим крајевима“ у „Трговинском Гласнику“ изјаснили смо се противу тога пореза зато што је врло велики и што је врло неправедно разрезан, због рипартиционог система разрезања који је усвојен, и били смо мишљења да би требало увести други порез и други систем разреза, да не би наступиле кобне последице репартиционог система, које су неминовне нарочито и због других мана које садржи тај порез у новим крајевима — Противни бисмо били оваквом порезу у новим крајевима и кад би он био диктован политичким спекулацијама, јер као год што суд мора да буде изван политичких спекулација исто тако једна од битних црта при одређивању и разрезу пореза треба да буде правда и правда. Нарочито данас политичке спекулације не смеју ићи дотле да се под порезом крије врста експропријације, пљачка и т. д. Политички циљеви морају се данас културним средствима постизавати а не по цену хаоса, рђаве управе и пљачке за које се можда мисли да је савијена у обланду а коју међутим само је слепци не могу видети. Ми ризикујемо много са оваквим поступањима, повећавамо хаос, стварамо економску пропаст тамошњем народу, врло рђаву репутацију о себи и оправдани протести вероватно неће изостати, а кад они дођу онда ће се морати ствари исправљати и васпостављати оно стање, које је требало још у почетку васпоставити. Шта смо онда учинили? Само смо ход на претка задржали и то на своју сопствену штету.

После ових напомена, које су биле потребне, да пређемо на ствар.

Мислимо да је једино праведно и целисходно да се при разрезу пореза у новим крајевима пође од сваког појединца и да му се према његовој имовини и приходима разреже порез сразмерно осталим пореским обвезницима, па тек после да се изнађе порез целе области. На тај начин, за прву годину, сума предвиђена у буџету од пореза у новим крајевима неће бити поуздана, биће при-

ближна а можда ће изнети и 21 милион динара, како је предвиђено, само кад се порез праведно разреже.

Ми ћемо упоредити врсте пореза у старим границама Србије са порезом коју су нови крајеви Турцима плаћали и да из те две врсте пореза и њихове комбинације створимо врсте порезе које треба увести у нове крајеве. Систем разрезивања и у старим границама као и у Турској полази од сваког појединца и за то је тај систем добар.

У старим границама Србије постоје ова непосредни порези: 1) порез на земљиште, 2) порез на приход од зграда, 3) порез на приход од капитала, 4) порез на радњу и лични рад, 5) порез на обрт у радњи, 6) порез на личност. — У новим крајевима за време турске управе постојали су ови порези: 1) осмина, порез на приход од земљишта 2) евраћ, порез на вредност зграда (и на зграде на селу, 3) агнам, терзимат, порез на ситну стоку, 4) теметуат, шас вергија, порез на зараду трговаца, занатлија и т. д. 5) тестарина. Постојила је цибрарина, али она спада у посредне порезе.

За порез на земљиште, какав је у старим границама Србије, потребне су тачне тапије, тачан премер земљишта и класификација, чега недостаје у новим крајевима и док се сви ти подаци не добију у новим крајевима треба задржати осмину. Мислимо да Пореска Управа има податке колико тај порез износи за свако село у новим крајевима, или бар она те податке може прикупити. Према осмини, за 2—3 последње године, колико је свако село давало, треба разрезати овај порез на села; у селу, сума која пада на свако село да се разреже на појединце, сразмерно ономе шта је пре давао, што није тешко изнаћи. Према старој осмини била би та разлика и олакшица што би било дешчара. Овај је порез знатан. Ако се за које село или срез нема података или се због арнарије у том крају, није могла купити осмина, ту би било мало потеже али и то није насавладљива теш-

коћа. Исправке би се морале чинити према томе, да ли је у моменту разреза више ни мање обрађено земље него раније.

Што се тиче пореза на зграде могао би се задржати цео стари порез „евраћ“ или увести исти порез на зграде који постоји у Србији.

Место пореза на капитал, радњу, лични рад и обрт у радњи пре је у новим крајевима постојао само порез на зараду и порез на ситну стоку. Порез на зараду плаћали су трговци, занатлије, индустријалци, чиновници, лични радници али је он био далеко од тога да буде праведан. Сеоско становништво са осмином и порезом на ситну стоку било је довољно оптерећено али варошко становништво, на много места, сразмерно заради било је врло слабо оптерећено. Нарочито су се умели извући они који су много зарађивали и утицајне личности, али то не треба генерализовати и сматрати да се ово варошко становништво извлачило од порезе. Сразмерно могућности за зараду у варошима је било становништва и одвише, многи су животарили али су ипак могли опстати због малих пореза и осталих дажбина. Србија донекле мора водити рачуна о затеченом стању ствари, нарочито данас; кад је рад врло опао у многим местима сувише се не сме захтевати од варошког становништва: у оптерећењу треба ићи постепено а не у самом почетку оптеретити га најмање пет па до тридесет пута више него пре, и то онда кад је његова могућност за зараду далеко мања него са време турске управе, уништавајући му на тај начин све економске изворе и терајући га у просјак. — Ми признајемо да је сеоско становништво било довољно оптерећено осмином и агномом и да не треба ништа друго заводити; са самоуправним порезима оно је и преоптерећено, с њима више оптерећено него и под Турцима, него и у старим границама Србије. Варошким становништву треба повећати и праведније разрезати порез. И кад се већ оперисало нечим што је најнеправичније са огромним оптерећењем и неправедним разрезом

може се покушати и са стварима много мање опасним, увести исти порез на приход од капитала, радњу и лични рад и обрт у радњи који постоје и у старим границама. Тај и такав порез много ће се лакше поднети него данашњи монструзни порез. Ради тога треба прописати да пријаве, при томе начину разреза, буду обавезне и да се порезници и порески одбори имају њих, тог објективног критеријума, строго придржавати. Ако не верују пријавама имају податке из пријава строго проконтролисати и кажњавати, а никоко не дозволити пореским одборима да само на основу слутња о нечијем богатству и приходима оме разрезају порез.

Порез на личност, који постоји у старим границама такође се може увести и у нове крајеве.

Овакав начин одређивања и разрезивања пореза, какав ми износимо, био би много бржи него досадањи и што је главно много праведнији, онда би се на њега могли жалити само појединци а не читави крајеви и сталежи. Ми верујемо да би се на овај начин добило предвиђених у буџету 21 милион динара за порез из нових крајева зато што би порез био правичније разрезан и што узимајући по садашњем разрезу, са ванредним касама, телесним радницима и чиновничким порезом, — порез у новим крајевима износи можда и преко 40 милиона.

Београд, јуна

С. Б.

СРПСКО ПИТАЊЕ.

Под тим насловом донео је Magyarorszag од 2-15 јула т. г. уводни чланак. Чланак гласи:

„Нема чистијег питања од српског питања. Пре свега, морамо знати, да Срби из Србије мрзе Аустрију и Беч а не мрзе Мађаре. Па како смо ми дуализмом спетљани с Аустријом то мађарска јавност верује да Срби и нас — Мађаре мрзе.

Осим тога, наша шира јавност у самој ствари не зна шта Србија

хоће. Наш свет мисли да Срби хоће да нам отму Бачку и Торонталску жупанију — једном речи јужну Угарску. То не одговара истини. То није никад захтевао ни најекстремнији лист. Па ко је онда зарадио мађарски народ том пакленом обманом да Срби аспирирају на јужну Мађарску. То је дело Беча, који на темељу те обмане нашом песницом прети Србији.

Ми тврдимо да постоји румунски ириденитизам, који жели да пресече Мађарску од Тисе, и да не постоји српски ириденитизам, који би хтео да отме јужну Угарску.

Шта је дакле узрок нашег сталног сукоба са Србијом? На то се може одговорити: тражи узрок предмета у Босни, а не у Мађарској. У Босни тражи узрок и смрти Фрање Фердинанда, који је повредно принцип: „Балкан балканским народима.“ Кад ствар тако стоји, а то је рекао и гроф Тиса бечком дописнику „Тана“, онда шта тражи дуалистична монархија у Херцег-Босни?

Зашто се ово начело није до словце извело и зашто Аустро-Угарска ларма и тражи да се то начело изведе тек тада, кад је она добар део Балкана себи присвојила? Нешто слично томе хтела би и Русија и Италија и то стаје нас стално милијардама.

Разумимо једном да Србија због Босне и Херцеговине стално оштри зубе против нас и да анексију Босне и Херцеговине сматра за повреду балканског закона. А ова повреда балканског закона изведена је на најбруталнији начин, јер нити су питали Србе из Босне и Херцеговине нити народе дуалистичне монархије за окупацију. Због свог суровог цезаризма погинуо је Фрања Фердинанд и његова супруга.

Анексијом прикључили су две српске прастаре покрајине дуалистичној монархији и створили су од њих Хабзбурговцима породичан посед. Србија је онда плакала, грувала се у прса и чупала косу али није могла ништа великој сили од 50 милиона душа. А мађарско фривољно незнање

Новчаничне (Емисијоне) Банке.

од
Леона Смића
превео
М. И. Ђукић

(4) Виктор Боне је сам означио битну разлику, говорећи да је сваки слободан одбити новчаницу; да новчаница ослобођава онога, који ју је дао у плаћање, „кад се хтела драговољно примити“. Под том погодбом она врши улогу новца, док се новац са државним отиском не може никад одбити у области те државе. Неосновано је, дакле тврдити, да новчаница на доносиоца циркулише апсолутно као новац; али између њих постоји још већа разлика.

Новац ја не само знак који представља вредност, него још и залога вредности, коју представља супстанцијом из које се састоји. Он има своју сопствену и унутрашњу вредност, и само је због те вредности примљен у разменама. Нека се смањи његова тежина или његов степен чистоте, он ће изгубити у оптицају као средство за размену оно, што би изгубио као роба. Новчаница нема сопствену и унутрашњу вредност; она није ништа друго

до лист хартије, који циркулише на основу кредита оних завода, који су га емитовали и који морају платити, кад се поднесе, онолико племенитога метала, колико је означено на хартији. То је докуменат потраживања што га једна банка издаје и који мора доцније исплатити; то није садашња вредност, већ обавеза на рокове — обећање.

Плаћање металним новцем поништава обавезу, на коју се односи, плаћање банчином новчаницом ослобођава дужника а на његово место ставља банку, обавеза се поништава само онда, кад се новчаница врати у банку.

Емисија новчаница није суверено право, као што ни новчаница није новац*).

Емисија новчаница не ствара капитал.

Наводило се противу мноштва новчаничних банака, да оне стварају фиктивни капитал, и да то стварање фиктивног капитала има важне последице па да га зато не треба оставити општим законима, који управљају трговачким трансакцијама. То тврђење долази отуда, што они, који га подносе, нису тачно приметили у чему се састоји емисија Банке нису, а и не могу

стварати капитал. Једино средство, које постоји за увећавање друштвенога капитала, јесте рад. „Кредит“, вели Хорн, ускорава и доноси плода само обраћајући и преносећи. Он прави или фабрикује капитал, али са сировином, која му се набавља и сразмерно количини те сировине. Што је истина за кредит, истина је и за банчину новчаницу, која је једно од његових оруђа. Банчином новчаницом кредит не ствара капитал, као што га не ствара ни другим својим оруђем.**

„Емитијући за један милион новчаница“, вели пре Хорна Ели Готје, „банка не ствара никакав капитал она ставља само у оптицај један милион, који се налази у њеним касама или у њеним портфелима, било у злату, у сребру или у трговачким ефектима, а који би без те емисије остао неактиван. Кад је новчаница емитована са металном подлогом очевидно је да тада не постоји ни стварање ни увећавање капитала.“

„У случају кад емисија прелази металну резерву, банка не ствара капитал не издајући одговарајућу вредност у металном новцу, као што га не ствара, ни кад би је одмах издала. Предајући једноме клијенту непокри-

вене новчанице, она га ставља у стање, да задобије тај и тај део друштвенога богатства, као да му је предала износ у звечећем новцу. Она врши просто пренос сопствености.*

Економиста Маклиод није хтео то примити. Он је ово тврдио: „кад једна шкотска банка преда без покрића једноме тежаку хиљаду фуната стерлинга у новчаницама, помоћу којих тежак у савршава своју експлоатацију, хиљаду фуната стерлинга, које је банка добила ни зашта, дејствовали су тако исто успешно, као што би дејствовали хиљаду суверена у злату; — то је, дакле, прави капитал, који је банка створила својом емисијом.“ Хорн је показао слабу солидност ових закључака. „Претпоставимо“, вели он, „да тежак ужива добар кредит, то он набавља за се на почек предмете, које жели, он потписује признанице набављачима, које они носе у Банку да их есконтују. Овде нема ничега, што би дичило на стварање капитала. То је само преносна акција.“

(Наставиће се.)

* Batbie, Cours d' économie politique, t. I, p. 418.

** Horn, la Liberté des Banques, p. 241.

* Encyclopédie du droit t. II, V Banques

Још је исмевало Србију. Како би нас Мађаре болело кад би ко нас — Мађаре исмевао кад би изгубили коју провинцију, н. пр. Ердељ? Па кад ми Мађари не би могли никад тако шта опростити — немогу ни Срби опростити одузимање Босне и Херцеговине. То треба да знамо, а кад знамо одмах треба да схватимо трагедију Хабзбурговаца“.

То су речи званичног органа мађарске независне странке, коју заступа у парламенту преко 110 посланика.

Н. М.

АУСТРИЈА И СРБИЈА.

(Извештај Српског Пресбирора)

Одговор Тисин на интерпелације.

Будим-Пешта, 2. јула.

Гроф Сечењи мотивишући своју интерпелацију, помиње имена београдских чиновника који су били на челу агитације, међу овима се налазе браћа Прибићевићи. Српска влада, чинила је олакшице Србима из Хрватске и Славоније како би исти дошли на народне празнике. Многобројни мађарски грађани присуствују свечаности на Косову Пољу. Међутим ту није у питању једна верска, већ политичка свечаност. Затим говорник износи односе атентатора са Београдом, као центром велико-српске пропаганде, и пита: је ли истина да је званична Србија, сазнавши за вест о атентату, дала лојалне изјаве, док је међутим у српском друштву букнула радост кад се сазнала ствар и викало се да је Србија постигла да се ослободи свога највећег непријатеља.

Нико не вели да су г. Пашић или српска влада дали завереницима бомбе или пушке, али српска влада помаже материјално и морално Народну Одбрану. После анексије министар Симић дао је изјаву грофу Еренталу да ће Србаја у будуће живети у пријатељским односима са монархијом и да ће разоружати чете. Међутим каква је вредност те изјаве? Треба ли још да чекамо? Говорник неће рат, али препоручује енергичну акцију министарства Иностраних Дела и пита грофа Тису да ли ће предузети кораке да велико-српска пропаганда, која је организована у Београду, буде угушена и кажњена.

Будим-Пешта, 2. јула.

Гроф Тиса одговарајући на интерпелацију грофа Сечењи-а вели да данас не може ништа друго рећи сем оног, што је изјавио пре осам дана. Односи са Србијом имају да се регулишу. Али на који начин и у коме смислу не могу рећи, пошто се ствар тиче једног текућег питања. Влада је свесна свију интереса који захтевају одржавање мира и она не дели гледиште да расветљавање ствари мора неминовно одвести ратним компликацијама. Ја нећу у том погледу да проричем, али констатујем да је рат последње средство, коме треба прибећи само тако, ако је исцрпена свака могућност да се дође до мирног решења. Али свака држава свака народност треба да буде у стању да води рат и да жели рат као последњи разлог, ако та држава хоће да постоји. Гроф Тиса побија разне изводе говорникове, на име, како влада није била обавештена о путу престолонаследника. Гроф Тиса понавља да за Босну не постоји ни

каква бојазан од револуције и групе које се тамо налазе довољне су да одрже ред, што не значи да у Босни не постоји опасна агитација у друштву и у школама. Због тога ваља побољшати полицију, и отклонили нелојалан дух по школама. Гроф Тиса правда политику господина Калаја који је био присталица непристрасног система. Господин Бурјан ради на истој основици као и господин Калај, а у исто време води рачуна о великим изменама које су наступиле. Што се тиче резолуције српских шефова у Босни, који су они довели против наше спољне политике, која је спречила Србију да изађе на Јадранско Море, гроф Тиса изјављује, да и мађарска опозиција дели то исто мишљење. Што се тиче Хрватске гроф Тиса оставља бану Скерлецу да енергично сузбија велико-српску пропаганду.

Истина је да се велики број српских војних бегунаца налази у Мађарској. Али тешко је рећи шта ваља чинити са тим људима. Јер најелементарнија човечност опире се томе да их предамо Србији. Влада их је одаслала у унутрашњост земље и сад разматра где би се могли транспорирати ван Угарске. Гроф Тиса завршава свој говор: Ваља енергично сузбијати зло од велико-српске пропаганде која доиста постоји, али не предајући се паници страху и нервози.

Будим-Пешта, 2. јула.

Поводом одговора грофа Тисе, гроф Сечењи у својој интерпелацији одобрава грофа Апоњиа и мотивишући своју интерпелацију расправља питање о велико-српској пропаганди, рекавши да ова пропаганда није скорашњега датума. Аустро-Угарска, анектујући Босну и Херцеговину, показала је одлуку, да неће никада допустити да Србија заузме ове пределе. Понос Србије био се донекле појачао услед слабости коју смо показали. Потребно је да тражимо гаранција да Србија неће ни под којим условима трпети агитацију, која би била управљена против интегритета Мађарске или Аустрије или окупираних земаља. Исто тако треба тражити да Србија односно сарајевског атентата испуни све дужности, које леже на њој као цивилизованој држави, на име: да строго казни кривце. Говорник износи како је Мађарска поступала после убиства кнез. Михајла Обреновића. Мађарски судови повели су истрагу и представник Србије добио је овлашћење да контролише ток ствари. Треба захтевати да ова држава не буде гњездо агитација и не престаних завера и да српска влада учини крај овом стању ствари, јер српска влада треба да зна, да у противном случају ми можемо бити стављени у положај да сами учинимо крај томе стању ствари. Говорник неће рат и он искрено жели да се ова запета ситуација изравна мирним путем. Говорник сматра такође да је то и могуће, али услов је да монархија изрази своју вољу не устежући се, мирним путем, али енергично и одлучно. Говорник је уверен да на тај начин можемо очувати животне интересе монархије, а да не дође до ратних заплета. Гроф Сечењи поставља питање поводом онеспкојавајућих вести од последње недеље и које се тичу аустро угарског посланства у Београду.

Гроф Тиса одговорио је: Наш посланик у Београду сазнао је из једног, по изгледу озбиљног извора, да се у Београду спрема манифестација против посланства и против аустријских и мађарских грађана који живе у Београду и да та манифестација може бити веома опасна за личну сигурност и имовину наших грађана. Наш посланик посетио је српског министра председника, скренуо му пажњу на те вести и замолио га да буду предузете потребне мере. Те су мере и биле предузете: Стража око посланства појачана је. Али у ствари никаква интервенција није била потребна; на против понашање Београђана доказује да код становништва не постоји намера да манифестује и нема никаквог доказа да су гласови, који су се чули имали стварног основа. — Министар председник упућује мађарској штампи молбу да испита вести, које додирују у животне интересе мађарскога народа пре њиховог објављивања и сазна је су ли оне тачне.

Гроф Апоњи изјављује да не прима к знању одговор, пошто гроф Тиса није изложио, да ли неспокојство нашега посланика у Београду ипак није било мотивисано.

Гроф Тиса одговара: Не постоји никакав доказ, да у Београду ма шта припремају. — Одговор примљен.

Гроф Полони мотивише своју интерпелацију, питајући, је ли влада расположена да предузме енергичније мере против српске пропаганде и ако то енергично средство не буде крунисано успехом, је ли она вољна да прибегне одмах принудним оружаним мерама. Говорник такође пита јесу ли биле предузете мере за заштиту добара оних Мађара који живе у Србији.

(Ови су телеграми толико конфузни, да се мора горко зажалити за новцем, што се даје Кореспонденци Бироу за такве посве нетачне и неразумљиве извештаје.

Уредништво „Т. Г.“

ФРАНЦУСКА

Наоружање Француске.

Париз, 2. јула.

У Сенату је Шарл Ембер поновио и прецизирао наводе које је јуче учинио. Министар Месими одговорио је, да признаје да се раније није учинило све што је било потребно, али одриче да су потрошене милијарде без рачуна. При крају 1917. год., изјавио је министар, имаћемо 3020 топова. Немци их данас имају 3370, али је наш артиљеријски материјал топова од 75 мм. са својим гранатама надмоћнији од садашњег немачког материјала. При крају 1915 бићемо снабдевени три пута више топовском муницијом, него што смо то били 1908. год. Министар је затим изложио знатне напоре, који су учињени ради побољшања тешке артиљерије. Потребна проучавања извесних топова врше се активно. Што се тиче инжињеријског материјала, Немци су нам веома измакли, али су они потрошили 400 милиона на инжињеријску спрему док смо ми утрошили свега 100 милиона франака. За радиотелеграф поручени су апарати какве имају и друге државе, као и Немачка. Затим је министар говорио о пољској телеграфији, о

материјалу за мостове, о логорима и о обуци. Министар тврди да се свуда врше активна проучавања и да се активно ради. 1919. год., када напор који се данас тражи буде задовољен, постићи ће се нова побољшања, али ипак нећемо моћи да достигнемо Немачку. Сенат је учинио неке измене па је затим једнодушно изгласао буџет.

Усвајање финансијских закона.

Париз, 2. јула.

Парламенат је усвојио са 373 против 126 буџет у целини са неким изменама због којих га је требало вратити Сенату.

Парламенат је усвојио законски пројекат о непосредној порези за 1915. год. Са тим пројектом је усвојена и резолуција, којом се позива влада да у идућој сесији октобра месеца поднесе законски пројекат о ослобођавању личне порезе и на покретност као врата, прозоре, и то у подједнакој сразмери са приносом од пореза на приходе.

У седници Сената Клемансо тражи да одбор за војску за време парламентарског ферија начини анкету о ономе, што се чуло са трибине и да при поновном састанку парламента упозна овај са резултатима анкете.

Вивиани је казао, да, ако сада немамо потребног војног материјала, на путу смо да га имамо. Не треба правити неоправдану узбуну. Француска је за ових четрдесет четири године начинила диван напор, који може да чини част новој историји и погледаће смело у очи судбина која је чека.

Пошто је постигнут споразум између одбора за војску, владе и Клемансоа, као предлагача, Сенат је усвојио овакав прелаз на дневни ред: Сенат ставља у задатак одбору за војску да му при поновном састанку на јесен поднесе извештај о стању ратнога материјала. Па затим је Сенат усвојио законски пројекат о војним издацима који се неће накнадно одобравати. Усвојио га је у целини једнодушно. Сутра пре подне наставиће се претрес буџета.

Хрватска и Славонија.

Франковци и Србија.

Загреб, 2. јуна.

На седници општинског одбора Христић је понова захтевао од председника општине да се одрече свога српскога ордена. Поводом тога настала је жива препирка и због ларме седница је прекинута. Пошто је седница настављена председник општине је изјавио, да никада није добио српски орден, да никада није био примљен у аудијенцију код краља Петра и да није никада ни тражио аудијенцију.

СМОТРА ЛИСТОВА.

Бруна за бруком.

Новосадска „Застава“ пише:

„Доказало се, да су измишљене биле вести о намераваном атентату против аустријског посланика у Београду и против чламова аустријске колоније. Истина је, да су многи били пребегли у Земун или се склонили у аустријско посланство, али повода није било да беже. Можда су веровали, да се и у Београду може догодити оно, што се догодило у Сарајеву и по другим местима под заштитом полиције, па су стога бежали. Сада се већ зна, да вест о некаквом погрому у Београду

Берзе

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

од 3. јула 1914 године

ВАЛУТЕ—НОВАЦ	КУРС					
	ЗА СРЕБРО			ЗА ЗЛАТО		
	ПРОД.	ПОНУДА	ТРАЖИВА	ПРОД.	ПОНУДА	ТРАЖИВА
ЗЛАТНИК ДИИ. 20						
Златник од 20 дин. највиши						
Златник од 20 дин. најнижи						
Златник од 20 дин. средњи	20-24	20-24	20-22			
авг. сеп. о. г. п. и. у						
РАЗНЕ МОНЕТЕ						
Круне највиши	105-30					
Круне најнижи	105-10					
Круне средњи	105-20	105-30	105-20			
Круне за сутра						
Круне злато						
Марке немачке						
Фунте енглеске						
Турске лире						
Француске новчанице						
ДЕВИЗЕ						
ЧЕНОВИ И МЕНЦИ						
Беч по виђењу	105-30	105-30	105-25			
8 дана			105-15			
Пешта по виђењу	105-30	105-30	105-25			
8 дана						
Трст 8 дана						
Париз по виђењу	101-20	101-20	101-10			
Лондон по виђењу						
Берлин по виђењу	124-20	124-20	124-10			

ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ	ПРОДА-ТО ПО	ПОНУ-ДА ПО	ТРАЖИ-ВА ПО	ПРОДА-ТО ПО	ПОНУ-ДА ПО	ТРАЖИ-ВА ПО
Хартије од вредности						
Срп. Држ. хартије						
Дутриј. 2% лозови с. ж.	118	116				85
Дунав. лоз. лозови с. ж.	30	29				90
Рента 4% од 1895. с. ж.						
Фонд. 5% залога у зл.	98-50	97-50				165
Фонд 4 1/2% обл. Ком.						55-58
Визам од 1911. године						55-58
Монопол. 5% 1902. год.						
Рента 4 1/2% 1906 с. ж.						
1909 с. ж.						
Акције Новчаних Завода у Београду:						
Емисионе банке						
Прив. Народне Банке		1420				
Банке:						
Београдске Банке						
Београд. банке Меркур						
Прометне Банке						
Трговачке Банке						
Грађанске Банке	78	72				
Саобраћајне Банке						
Колонијалне Банке						
Есконтне						
Заложне						
Запатл. Кредитне Банке		143				
Извозне						
Месарске						
Н. Бошковића акц. друш.						
Опш. Прив. Банке акције						
Врачарске заложне						
Савске						
Грађ. Банке						
Дунавске Банке						
Српске Централне Банке						
Дунав. Кредитног Завода						
Задруге:						
Акције: Београд. Задруге						
Врач. Задруге I и II кола						
Палилулске Задруге						
Штедионице:						
Акције:						
Врачарске Штедионице						
Грађанске Штедионице						
Палилулске Штедионице						
Трговачке Штедионице						
У унутрашњости						
Банке:						
Акције:						
Бољев. Прив. Банке						
Јагод. Банке I и II кола						
Ваљев. Трговачке Банке	125	120				
Краг. Трговачке Банке						
Крушевачке I и II кола						
Младен. Трг. Кредит. Банке						
Градештанске						
Нишке Трговачке Банке I		120				
Окружне нишке Банке	115	105				
Пожаревачке Трг. Банке						
Прокупачке I кола						
II						
Рачанске		180				
Тимочке, Зајечар						
Тимочке Банке II кола						
Шумац Банке, Паланка						
Кредитни заводи:						
Крагујевачки						
Разно:						
Бродар. Друш. акц. 6%				142	138	
Грађевинарске						
Зајечар. инд. удр. П. Прив.						
Кланично Друштво						
Акц. Којарске Задруге						
Летњик. акц. друш. I. к.						
Лозови Црвеног Крста				18	16	
Првог акционар. млина						
Раљска фабрика цемента						
Срп. Акц. Др. за Ек. шума						
Српска Фабрика Стакла						
Угљени рудн. „Стубица“						
Ужич. А. Тк. Рад. I кола	62				60	
Матаруга						

СТРАНЕ БЕРЗЕ

НАРОЧИТИ ДНЕВНИ ТЕЛЕГРАФСКИ ИЗВЕШТАЈИ БЕОГРАД СКОЈ БЕРЗИ

Беч, 2. јула 1914 г.	Српска 4 од сто рента од 1895 г.	62.10
Лондон	Монопол 4 и по од сто	68.65
Берлин	Париз, 1914 г.	
Париз	2 од сто дутриски лоз	76
Златник од 20 д.	4 од сто рента од 1895	478
2 од сто дутриски лоз	Монопол. 5 од сто	414
Дунавски лоз	4 и по од сто од 1906	410
Берлин, јула 1914	4 и по од сто од 1909	85.70
Златник 20 динара	Обвезнице Управе Фондова	
	5 од сто зајам 1913 г. г.	

НАЈБОЉЕ

АНЦЕР-КАСЕ

„SCHNIZER“

ОСНОВАНА 1872.
НАГРАЂЕНА ЗЛАТНИМ МЕДАЉАМА И ПОВЕЉАМА

ЛИФЕРАНТ НАЈВЕЋИХ НОВЧАНИХ ЗАВОДА. У УПОТРЕБИ 29754 КАСА

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ КОД **ТОМЕ Ј. ЛАЗАРЕВИЋА** БЕОГРАД-САВА

НЕСЛЕ-ОВО КОНДЕНЗИРАНО МЛЕКО

БОЉЕ ЈЕ ОД СВИХ ПРОИЗВОДА ОВЕ ВРСТЕ

Чистота је гарантована, не садржи у себи никаквих микроба, по јачини и хранљивости долази на прво место. Искључено је рђаво дејство на стомак, као што чини млеко које продају домаћи продавци, а у које досипају воде, брашна и других по стомак штетних састојака. Једна кутија кондензованог млека „НЕСТЛЕ“ даје три литре првокласног швајцарског млека. По цени и квалитету успешно конкурише данашњој продајној цени млека.

УПОТРЕБА НЕСТЛЕ-ОВОГ КОНДЕНЗИРАНОГ МЛЕКА за једну чашу или шољу потребно је две кашике кондензованог млека затим доливено провредом водом и промешано, даје чашу или шољу топлог млека несравневе чистоте, пријатног мириса и велике хранљивости. Добити се може у великитесним радњама: Ђурђа Милетића, Димитрија Бибе, Јовичића и Великовића, Душана Тодоровића, Јеше Јеуше. У ангро радњама: Тодора Милишића, Марковића и Лукића као и у апотеци г. Пере Кушаковића.

ЧУВАЈТЕ СЕ ПОДРАЖАВАЊА ПАЗИТЕ, У ЦЕЛОМ СВЕТУ НА ПОЗНАТУ МАРКУ **НЕСТЛЕ**

1991 8-20

Живела срећа

Живела срећа

ИЗ РАДЊЕ

Давида Ј. Фарки

Овлашћеног ПРОДАЦА СРЕЂАКА КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

добивени су згодитци као: **премија 200.000 динара и главни згодитак 100.000 динара**; даље: 30.000, 20.000, 15.000, 10.000 динара и т. д. Моја је радња увек срећом праћена, те зато са великом вероватношћу може се сваки надати, да ће до каквога великог згодитка доћи, ако узме срећке из моје радње.

Срећке за I класу 46 кола, којима ће бити вучење 4. јуна 1914. год. могу се већ добити у мојој радњи. Цена је срећки: цела 24 дин. — половина 12 дин. — четвртина 6 динара и осмина 3 динара. Уплату за срећке из иностранства и унутрашњости Србије најлакше је слати поштанском упутницом.

Београд, јуна 1914. год.

С поштовањем **Давид Ј. Фарки** до општине београдске

1242 5-5

РОЛЕТНЕ ЧЕЛИЧНЕ „ПАТЕНТ“

за врата од најбољег материјала.
Искључива продаја за Србију код
Томића и Стојадивовића
гвожђарска трговина
Београд — Телефон 817
711 43—50

Стакарско - нир-бершка радња

потребује спремног **ПУТНИКА**. Првенство имају они који су већ били у бранжи. Плата добра, ступити може оомах.
Писмене оферте ваља слати поштански фах бр. 39. 1227 5—5

БЕОГРАДСКОЈ КОМИСИОНОЈ БАНЦИ

потребан је благајник и једна чиновница.
Првенство имају они који су раније били на послу и владају немачким. Оферте поднети оомах.
Благајник полаже још и кауцију споразумно са управом. 1282 2—3

Панама и друге спамне шешире чистите само са Штробином „Strobin“

Сваки шешир мора бити за 3 минута као нов, бео без икакве штете по сламу и форму.
При куповини строго пазите на име „Strobin“.
Садржина једног пакета „Strobin“ довољна је за чишћење два шешира. Панот 0-35 дин. Добија се у свима бољим галантериским и бакалским рајама као и апотекама. Препродавцима велики рабат.
Главна продаја за Србију у радњи
Живана Тодоровића
Краљ. Срп. Двор. лиферантја
Београд - Теразије - Тел. 417.
586 32—60

НА ПРОДАЈУ

Продаје се целокупан алат за бонбону како за финију тако и просту. Алат за чоколаду, за чоколад бонбоне, за драже као и један мотор. Сав овај алат врло је мало употребљен, потпуно је нов. Исти се продаје за готово, а сигурним купцима даће се и на почек. Упитати Тихомира Аџића, бакалина, Краљ Миланова ул. бр. 111. 1264 3—3

ЖОЛИ

Важно за ДАМЕ
Вечите лепа и млада биће свака дама која се умива
„Jolly“ сапуном
Средство за леготу првог степена. Употребом овог сапуна постиже се више него ма којим кремом; јер „Jolly“ сапун дејствује на лице боље него сви кремови, а садржи у себи и пудера, лечи пеге и лишаје и одржава вистину нежност коже.
Употребљавају га у целом свету прве класе.
Цена је једној кутији са упутством за употребу 1.— динар.
Искључиву продају за Србију има
Петар Петровић и Беловић
БЕОГРАД
Препродавцима знајте рабат. 159 08

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ
Нафте жуте најбољег квалитета.
Бензина првог квалитета.
Зетина машинског, цилиндер — и ауто-зетина, као и остале врста мазива за моторе и машинерију.
Генерално заступништво галицијских карпатских рафинерија
Индустријска Банка А. Д.
БЕОГРАД САВА Телефон БРОЈ 391
1193 8—12

ПАРНА СТРУГАРА СА МЛИНОМ
Андре Т. Николића и Комп.
ОБРЕНОВАЦ, Телефон БР. 2.
има на лагеру велики избор готове суве грађе курентних димензија.
Израђује по-порудбини тачно и на време све сорте и у свима димензијама: летве, штафле, греде и гредице, даске чамове, борове, растове и букове као и кровне конструкције.
Ценовник се шаље поштованим муштеријама на захтев бесплатно.
Целе су тако срачунате, да је свака конкуренција искључена, јер се услед знатног проширења стругаре и повећања њене снаге у преради обле грађе — рачуна на велики обрт. 1159 10—0

Најусавршенија справа за умножавање рукописа
„ОПАЛОГРАФ“
РУЧНА ЛИТОГРАФИЈА
ГЕНЕРАЛНА ПРОДАЈА ЗА СРБИЈУ ТРГОВИНА ХАРТИЈА И ПИСАЊЕГ МАТЕРИЈАЛА
Маричић и Јанковић, Београд
Палата Прометне Банке
Најважнија својства ОПАЛОГРАФА јесу:
1. Просто, спретно и брзо руковање.
2. Рукопис руком писан или на писањој машини може се небројно пута после већ учињене употребе умножавати.
3. Пренесен рукопис на плочи даје безбројно много лепих отисака, и рад на вађењу отисака може се прекидати и сутра или доцније наставити.
4. По брзини и чистоти извађених отисака ниједна справа не може је никад стићи.
5. Врло економан јер ОПАЛОГРАФ не троши никакав материјал осим две хемиски справљене течности, које се врло споро троше и масило а код рукописа писаће машине чак и масило отпада, те према томе најрентабилнији је.
6. ОПАЛОГРАФ је солидне израде и никако није изложен квару.
7. Коректуре рукописа могу да се врше на самој плочи, што ту особину нема ни један апарат.
Ценовник са упутством шаљемо на захтев бесплатно. 1067 12—

КРОЈАЧКА РАДЊА
Стојана Симића и Брата
СПРОЋУ КОЛАРЦА ТЕЛЕФОН БР. 224.
ИЗРАЂУЈЕ
походне и парадне униформе за г. г. официре
Уједно препоручује своје велико стовариште целокупне **официрске спреме**, као:
Хавелока и валерина свију величина и дужина са капуљачама.
Сабаља прописних и салонских са лафовом главом за све родове оружја и свију дужина каб и подофицирских.
Кајаса и темњака походних (кожних) и парадних (срмених)
Палетушки тврдих службених (металних) за више и ниже официре.
Палетушки меканих службених (од ширита) за више и ниже официре.
Палетушки парадних за више и ниже официре.
Походне капле и парадне шапке.
Калпана од најфинијег астрахана (персијана)
Парјаница, ројте, ешарфе, покарде парадне и службене.
Златних и сребрних медаља за храброст и савносну службу.
Споменице из Туроко и Бугареко-Српског рата.
Намештање свију декорација и све остале спреме. 1066 11—20

Прашка за буве
Камфора и нафталина.
Запарине у корену и луткама.
Нанејага у оригинал флашама.
Есенција свих врста.
Сиришта најбољег оригинал-енглеског.
НАЈЛЕПТИНИЈЕ
у Дрогерији **„ГУСЛАР“**
1113 13—20

Упис II кола акција Пословне Банке
На основу чл. 6. правила банчаних Управни Одбор отвара упис II кола акција у 2500 комада од по 100.— дин. сребра.
При упису има се за сваки комад положити дин. 10.— на име прве уплате и 1.— дин. од комада на име трошкова, остале уплате по чл. 10. правила. Првенствено право уплате имају акционари I кола. 1279 2—3

Балканска Кредитна Банка
ТЕЛЕФОН 2105. ЧИКА ЉУБИНА 11. ТЕЛЕФОН 2105.
Даје новац на све хартије од вредности и драгоцености;
Есконтује менице. Са познатим потписима исплаћује одмах;
Отвара текуће рачуне;
Прима новац на штедњу под најповољнијим условима. 1265 4—10

Ратнерове енглеске челичне касе

није до данас нико могао похарати, нити је њихова садржина икада пожаром оштећена.
И при недавно извршеној похари у гвожђарској радњи фирме Дим. Перовића, главна каса, која је из Ратнерове фабрике, остала је неповређена, јер је покушај обичаја остао узалудан.
Угледити тих каса Ратнерових могу се видети код заступника фабрике за Србију
Нисима Л. Бенароја
ТРГ. АГЕНТА
Иван Бегова улица број 7. 1224 5—10

„Терапија“ Модерно сазидан санаторијум за физикално дијетално лечење у Врњачкој Бањи.
почиње овогодишњу сезону од 15. маја
Санаторијум се налази на најлепшем месту Бање на „Слатини“ окружен шумом и парком, одвојен од прашине и ларме.
Санаторијум има 24 елегантно намештених соба са свима удобностима, велику салу за ручавање и забаву, два одељења за хидро-терапију и масажу, три одељења за инхалацију, каде за купање у обичној и минералној води и одељење за електризирање.
Сем пансионера у санаторијум ће се примати и сваки посетилац Врњачке Бање на лечење топлим, хладном и минералном водом хидротерапијом, масажом, електрицитетом, електричним купањем и инхалацијом, без обзира на стан и храну.
Санаторијум има своје сопствено електрично осветлење, фабрикацију леда, млекарник, парну перионицу и остале принадежности.
Кујна је првокласна и строго дијететична. — Цене су умерене.
За проспекте треба се обратити на адресу: „Терапија“, — Врњачка Бања. 1034 15—15
УПРАВА

Камен за зидање XX-ог века
Јесте цигла направљена од песка!
SAND-MAUERZIEGEL
Прављење истих доноси велику добит!
Преко 450 сличних фабрика основано одн. са мојим специјалним машинама снабдевено, повећано и саграђено.
НАЈБОЉЕ РЕФЕРЕНЦЕ :: КАТАЛОЗИ ОПШИРНИ БЕСПЛАТНО
Ф. КОМНИК Maschinenfabrik
ELBING 50. (Deutschland)
Прва и највећа специјална фабрика на свету за постројење фабрика за израду цигаља од песка. 216 24—

НА ПРОДАЈУ
ВИНОГРАД
(поч. Боже Живковића)
са зградом за становање, кујном, шулама, шталом ит.д. Електрично осветлење, водовод и свака удобност.
Површина винограда око 4.800 кв. мет. Цена врло повољна.
Обавештење тражити на адресу: „Поштански фах бр. 126“ или телефон бр. 1063.
1296 1—3

МЛАЂИ ТРГОВАЧКИ ПОМОЋНИК
са добрим препорукама, а првенствено из гвожђарске бранже, потребан је Електро-техничкој радњи **Јована Савића и Комп.**
1297 1 3

Житарским трговцима
Издајем одмах под закуп пространу магазу постојећу у Вел. Плани до саме железничке станице.
Обратити се **Андри Д. Јовановићу**, трг. из Вел. Плана.
1294 2—6

ЧИНОВНИК
са 14-годишњом праксом као самостални књиговођа, нуди се за хонорарног књиговођу у ванканцеларијским часовима уз скромну награду.
Обратити се за ближа обавештења овом уредништву.
1286 2—3

ПОМОЋНИКА
старијег, спремног продавца и брзу услугу са добрим препорукама из унутрашњости потребује одмах или од 1. августа о. г. мануфактурно-мешовита трговина **Влад. М. Поповића** Крушевац.
1283 2—3

ГОСПОЋИЦА
са знањем француске и српске кореспонденције; ако влада и немачким језиком у толико боље, може ступити одмах.
Понуде слати поштански фах бр. 74.
1272 3—3

ПОМОЋНИКА
гвожђарске бранже млађег по могућству да се разуме у продаји грађе потребујемо за одмах. Првенство имају из унутрашњости.
Бошко Шукић и Друг гвожђари, Крушевац
1253 4—6

Г. Веселин Голубовић који је био пуномоћник мога филијала у Сврљигу, данас је иступио.
Нич, 23. јуна 1914. г.
Мита Ристић
1252 3—3

КОНКУРС
Ужичкој Трговачкој Банци потребан је самосталан књиговођа. Плата према способности до 2500 дин. годишње, с правом на тантијему.
Пријаве са документима шаљати Управи Банчиној до 1. јула о. г. На дужност може ступити одмах.
1262 3—3
УПРАВА

ПОМОЋНИК
са добрим препорукама потребује одмах бакалској радњи Илије Чконовића, Макензијева улица бр. 71.
1251 4—5

КОНТОАР
Радио бих хонорарно на књигама или кореспонденцији: српској, немачкој, француској а по потреби и енглеској.
Обратити се редакцији овог листа под знаком „Рад“.
1248 3—3

КОМАНДИТОР
Два озбиљна кандидата за поса, који су добро верзирани у свом фаху требају командитног ортака са капиталом до дин. 60.000 за оснивље трговине у Београду.
Бранжа је од најбољих, поса сигуран. Исти располажу и сопственим капиталом. Заинтересовани треба да се јаве писмом на поштански фах бр. 283.
1213 6—

ВЕЛИКА РАДИОНИЦА
Бонбона, Ратлуна и Колача **Милана Гачића и Друга** Крушевац препоручује своје израђевине, нарочито **ратлук** који не уступа ни сиријском.
Цене су за сву робу без конкуренције, паковање и пренос до станице бесплатно.
248 44—50

ПЕРГАМЕНТ
Дунст Папир имамо већу количину и продајемо врло јевтино.
Антонијевић и Ђуковић Београд
1212 6—10

- УДИЦЕ! -
и прибор за пецање **рибе** у највећем избору има трговина **Рајића и Вуковића** пређе: **А. Решовски** код „ТРУБЕ“
Књаз Михаилова улица бр. 39
943 20—20

Ко штеди тај има
А највећу камату својим улагачима плаћа и даје фрај књижицу и марку **СРПСКА БАНКА** у БЕОГРАДУ у СВОЈОЈ КУЊИ
504 27—60

НА ПРОДАЈУ
Виноград постојећи у Смедереву, до Краљевог винограда, који има 13 хиљада облагоорођене лозе са добрим воћњаком разне сорте.
Обратити се за куповину **Бранку Николићу**, виноградару — Смедерево.
1284 2—3

Веч-Хотел Континентал
Чувена кућа II Praterstrasse
Најбољи и најлепши положај преко од Рингштрасе. Собе за писање и разговор. Лифт.
Чувени ресторан са дивном баштом.
Посвештени вечерњи концерт. Сеиф депозит, 3 телефона, хотелски аутомобил на станици. — Умерене цене.
1209 5—11

УРАНИЈА
Препарат **Плаве Ураније** за прскање лозе против Перonosпоре, грожданог мољца, црвеног паука и других листних болести на лози, јесте осведочено средство, које носи рекорд над плавим каменом.
Успех гарантован и одобрен са препоруком Министра Народне Привреде ПБр. 6261. од 14. априла ове године.
Јевтиније а сигурније средство него плави камен.
И ако је прскан виноград у овој години плавим каменом ипак није доцкан за „**Плаву Уранију**“, зато пробајте и уверићете се да је „Плава Уранија“ боља од плавог камена.
Бесплатна упутства и обавештења дају: заступник за Краљевину Србију (старе границе) **Љуб. П. Стошић** — Београд, Добричина 13, за нове крајеве **М. Прекић** — Скопље, Краља Петра ул. 36.
1297 1—1

ДОБИО САМ ВЕЛИКУ КОЛИЧИНУ
= Тера, Смоле, Карболинеума и Хартије =
ЗА ПОКРИВАЊЕ КРОВА
продајем по најјевтинијој цени.
Нафтали М. Леви, Београд
ТЕЛЕФОН 1509.
812 20—20

Хотел-Пансион и велико морско купалиште „Јадран“
СУШАК-РИЈЕКА (Fiume)
Интерурбан Телефон 214. Брзојави: Јадран, Сушак.
50 модерно уређених соба за странце. Изврсна домаћа кујна. Красан положај с погледом на Кварнер. Морске и сунчане купели на жалу, 400 кабина. Летња и зимска сезона. Властита електрична расвета. Аутобус на сваки влак ријечког коловоза. Цене умерене.
Упутства даје **Управа купалишта „Јадран“**, (Сушак-Ријека (Fiume)).
1151 9—28

Улоге на штедњу
ПРИМА
САВСКА БАНКА, БЕОГРАД-САВА
Све улоге без отказа исплаћује. Плаћа на улоге 6% интереса годишње, по погодби и више.
Нарочито повољни услови за ситне улоге родитељима који хоће својој деци даосигурају знатан капитал или мираз.
1281 4—

Прва Српска Фабрика Сапуна и Теста Месаровића и Јовановића
БЕОГРАД, Дубровачка ул. бр. 23.
Препоручује своје стовариште сопствених израђевина;
Сапуна за рубље и то: шареног (ешвегера), жутог (калафон), белог (домаћег) а нарочито алабастера и јарца (а ла сенлајт).
Сапуна мирисавих: кокоса, бадема, бензоа и љубичицу у штанглама, биљни сок, породични, глицерин, вазелин, мошус, калодерма ит.д.
Сапуна медицинских: катран, карбол, боракс, сумпор ит.д.
Берберски сапун изврсног квалитета.
Помаде: за лице и бркове.
Мирисе: колоњску воду и друге.
Кристалну соду у џаковима од 50 кг.
Тесто: фиду, пантљику и тарану.
Стовариште је у могућности да изврши одмах све поручење.
Цене су умерене и утврђене.
Ценовник свакоме шаљемо на захтев бесплатно.
610 23—25
Месаровић и Јовановић

6% камате
ПЛАЋА СВОЈИМ УЛАГАЧИМА
Проко 100— дин. књижица и марка **БЕСПЛАТНО**
Српска Централна Банка (Теразије)
199 35—10

СВАКОВРСНУ ХРАСТОВУ ГРАЂУ
ИМА НА ПРОДАЈУ
ОПШТА ПРИВРЕДНА БАНКА у Београду
Нарочито препоручује свој велики лагер хрastoвог паркета, хрastових притака, виноградског коља, сувих хрastових окрајчених и некрајчених дасака разних димензија, греда и другу хрastову грађу.
Грађа је сложена на банчином плацу преко пута кафане „Јасеница“ на Дунавском кеју.
1197 9—15

Природна Малина
ЧУВЕНА И ПРИЗНАТА КАО НАЈБОЉА
„**Права Зајечарка**“
Може се добити у свима колонијално ангро и детаљним радњама, како овде тако и у унутрашњости.
Производ РАДОША С. НЕДИЋА
БЕОГРАД Телефон 1054. Б. Вишњина 57
1029 16—25

У суботу 5. јула ове године у 11 сати пре подне на оvd. гробљу даваћемо годишњи помен нашем добром и никад незаборављеном
† Милану Ј. Манојловићу
члану фирме **Браћа Манојловић** трг. из Тополе који погибе у прошлом рату од небраће Бугара.
Јављамо сродницима и пријатељима који желе присуствовати овом тужном помену. Топола.
Ожалошћени родитељи: Јовица и Спасенија; браћа: Живота и Драгиша; супруга Станојка са децом.
1292 2—2

Са превеликим болом у души јављам свима покојниковим и мојим пријатељима и познаницима да је мој нежни и мили отац
† Благоје Јоцић
трг. из Смедерева

преминуо после кратког а тешког боловања 23. ов. м. у 76. год. старости. На првом месту нека приме моју благодарност г. г. лекари: д-р Бора Радисављевић и д-р Никола Велимировић, који се својски узеше да моје драгоцено благо, мога љубљеног оца, од смрти спасу. Дубоку благодарност изјављујем мојој драгој ујни, која ми се за време боловања и у најтежим тренуцима нашла и мом драгом оцу свећу припала. Тако исто хвала мојим укућанима и укућанкама, комшијама и кумовима, који чувши о смрти мог милог оца притекоше у помоћ мене самој, да што боље мог милог оца опремимо. Хвала моме деверу Свети Ив. Живковићу, трг., који је мог драгог оца за време боловања обилазио. Не мање хвала моме зету и заови г. Ђорђу и Драги Миленковић, трг., мом деверу Свети Ив. Живковићу, који чувши о смрти мог нежнога оца, не пожалише труда, већ из Пожаревца дођоше да присуствују погребу, те тиме моју ојаћену душу у неколико ублажише. Мјим деверима и јетрвама: Милану Ив. Живковићу, трг. из Београда, Миленку М. Живковићу, трг. из Пожаревца и мојој поштованој комшиници г-ђи Драги Селићки из Пожаревца, који ми телеграмом изјавише саучешће.
Моју топлу благодарност нека приме г. г. који га на рукама изнесе и до вечне куће испратише, као и све грађанство обојег пола, који присуствоваше погребу. Хвала свима који за време спровода своје радње затворише те тиме последњу почаст моме узору оца одадоше а мени у неколико тугу ублажише.
Дубоко ожалошћена кћи **Стојна Ж. Живковића**, трг. из Пожаревца.
1287 2—3